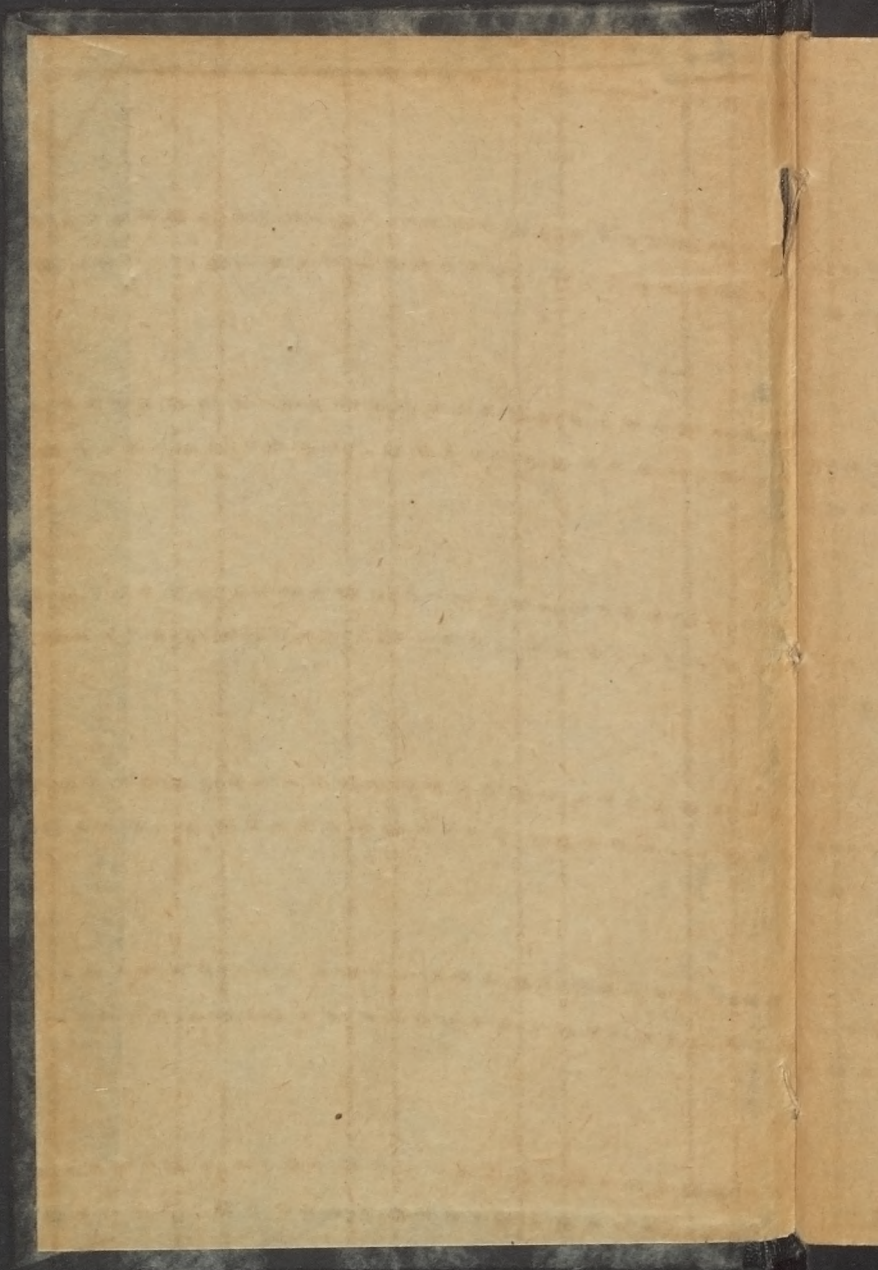
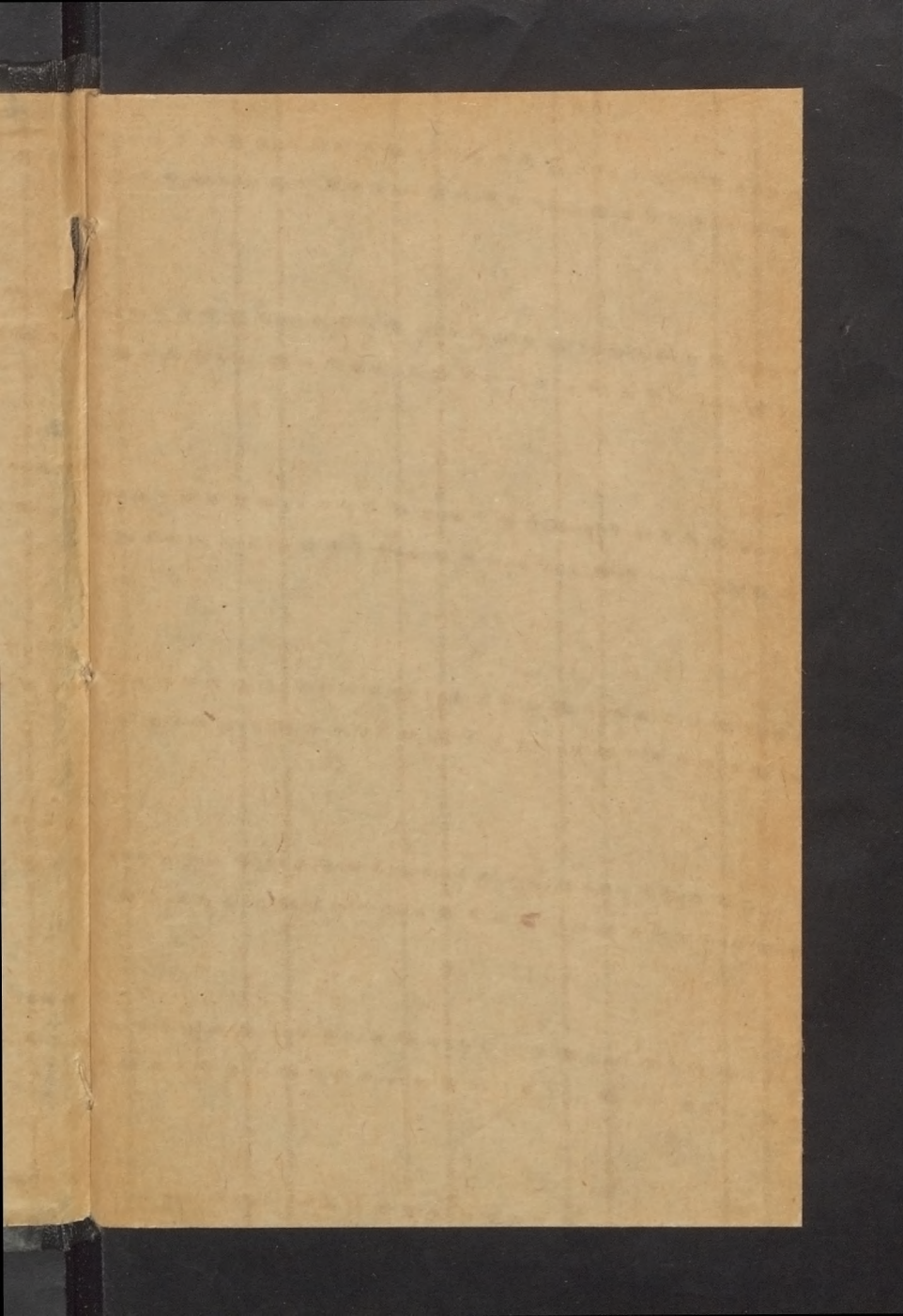

15913

312

312.

15

XV

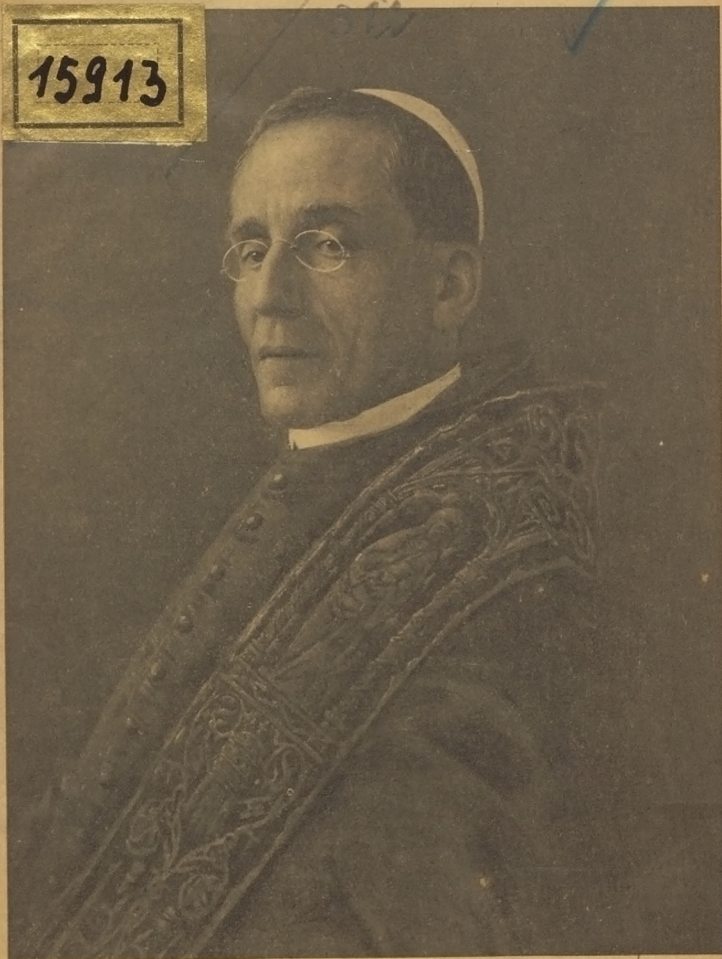
A SZ

◆= KI

312. sz. ♦ Ára 40 fillér.

népincze

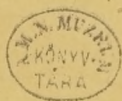
15913

XV. BENEDEK, A BÉKE-PÁPA

A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT
♦= KIADÁSA BUDAPESTEN =♦

loc Irta: LUTTOR FERENC dr.

XV. BENEDEK, A BÉKE-PÁPA.

IRTA

LUTTOR FERENC dr.

BUDAPEST
A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT
KIADÁSA.

bc

Acad.
794

Nihil obstat.

Dr. Desiderius Bitá,
censor dioecesanus.

Nr. 3714.

Imprimatur.

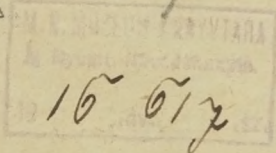
Strigonii, die 7. Augusti 1916.

Ludovicus Rajner,
episc., vic. generalis.

15913/312

STÉPHANEUM NYOMDA R. T.
Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.

X. Pius pápa, mintha a Gondviselés látnoki szemekkel áldotta volna meg, a halála előtt tartott utolsó konzisztóriumban (a bíbornokok gyűlése, amelyen a pápa elnököl,) 1914. máj. 28-án adta át Della Chiesa Jakab bolognai érseknek a bíbornoki kalapot. Soha sem fogom elfeledni a pillanatot, amikor a nem nagy termetű, de megjelenésével tiszteletet parancsoló főpap a pápa trónusához közeledett. Mögöttem egyik pápai prelátus, a viszonyok ismerője, odasúgja szomszédjának: a mostani és a jövőendő pápa találkoznak egymással. Della Chiesa alázattal borult le szent Péter utódja előtt, ki őt a hagyományos szertartások között felemelte és testvéri csókkal üdvözölte. Az isteni gondviselés pedig úgy akarta, hogy annak a római prelátusnak a jóslása valóra váljon. Della Chiesa X. Pius örökébe lépett, és ma ő benne tiszteli a római katolikus Egyház Krisztus földi helytartóját, a kereszténység fejét. A bíboros testület a Szentlélek segítségével olyan pápát választott Della Chiesában, akit személyes kiválóságai, nagy jámborsága, egész élete ilyen nagy méltóság betöltésére képesítenek, és aki eddigi uralkodása alatt is megmutatta már, hogy nehéz viszonyok és megpróbáltatások közepette ő valóban a mi jó atyánk.

A pápa ifjúkora.

A Szentatya az ősrégi Della Chiesa nemzetségből származik, mely Génua város előkelőségei sorába tartozik a XVI. század óta. Az örgrófi család kastélya Pegli-ben van, félórányira Génuatól. A Szentatya *édesapja* Della Chiesa József örgróf volt, édesanyja, Migliorati Janka örgrófnő olyan családból származott, mely sok főpapot és egy pápát (VII. Incét) adott az Anyaszentegyháznak. Ebből a frigyből született 1854. november 21-én a mostani pápa. A csecsemőt gyengesége miatt nem a templomban, hanem otthon keresztelték, és ez alkalommal a Jakab, Pál, János neveket kapta. A pápának még öt testvére volt, közülök már csak kettő él. Mindkettő idősebb úr már; előbb a tengerészetnél töltöttek be előkelő állást.

A Szentatya gyermekéveit olyan vidéken töltötte, melyet sokan szoktak felkeresni gyógyulás végett, de még többen azért, hogy a természet szépségeiben gyönyörködjenek. A genuai öböl napsugárban csillogó kék vizét pálmákkal, ciprusokkal és más gyönyörűségei délszaki növényekkel beültetett partvidék szegélyzi. Tél soha sincsen ezen a tájon, a nyár sem túlságosan forró. Állandóan a tavasz lehellete szálldogál felette. Pegli városka, amelyhez a Szentatya gyermekkorának kedves emlékei fűződnek, a tengerpartján fekszik egy magaslaton, melyről gyönyörű kilátás nyílik Génuaára, arra a

szép és nagy multú városra, ahol a századok folyamán a tudománynak és művészetnek sok-sok kincsét halmozták fel.

A kis Jakab, aki gyengeségével és betegeskedésével eleinte ugyancsak sok gondot okozott édesanyjának, ebben a környezetben hamarosan megerősödött és a gyermekkor örömeiből, gondtalan, ártatlan szórakozásaiból élénken kivette részét. Nagyon szeretett evezni, labdázni, de ha elérkezett a tanulásnak ideje, azonnal félbenhagyta a játékot és sietett haza könyvei mellé. De amilyen vidám volt a játékban, amilyen szorgalmas a tanulásban, épen olyan buzgó volt az imádságban is. Szülõi a legjobb példát adták erre. A gyermekkel évente elzarándokoltak egy közeli búcsujáróhelyre, amelyet a Szentatya később is, még bolognai érsek korában is gyakran felkeresett.

Egyik gyermekkori játszótársa, a család mostani öreg kertésze, meséli, hogy a Szentatya már 12 éves korában erős hajlandóságot érzett a papi pályára. Gyakran próbálta a misézést és kitárt karokkal prédikált a kastély ablakából az ég felé röppenő madaraknak, a tovafutó felhőknek. Mikor a gyermek édesatyjának feltárta szíve vágyát, az apa elutasította kérésével, és az ügyvédi pályát jelölte meg életcélja gyanánt. Az ifjú további nevelése ebben az irányban folyt tehát. Középiskoláit Génúában végezte, majd ugyanott az egyetemen jogot hallgatott. 1875. augusztus 2-án, alig 21 éves korában már jogtudorrá avatták. Különösen jogász korában

tűntek ki nagy tehetségei az ifjúnak. Tárgyát szeretete, nagy kedvvel tanulta. A felkapott mellékfoglalkozásokat, mint a zenét, éneket, festést meglehetősen elhanyagolta, csak hogy minél alaposabban elsajátíthassa a komoly tudományokat. Szívesen járt emellett a társaságba, ahol mindig meleg fogadtatásra talált. Nem volt sem délceg megjelenése, sem tetszetős külseje, de nagy műveltsége és lebilincselő kedvessége, mely komolysággal párosult, mindenkit megnyert számára.

Mély vallásos meggyőződését serdülő ifjú korában is mindenkor bátran megvallotta. Pedig akkor Olaszországban épen egyházpolitikai küzdelmek dúltak. 1870-ben foglalták el az olasz seregek a pápa székhelyét, Rómát. A szabadkőműves kormányok azon voltak, hogy a vallást az emberek szívéből kitépjék. Az iskolákban nem engedték meg a vallásoktatást, elkobozták az egyházi vagyont, mely annyi áldásos jót árasztott a szegényebb vidékeken, és az egyetemeken a tanárok nyíltan hirdették az istentelenséget, szívták az Egyház gyűlöletét.

Delfa Chiesa Jakab az ifjúság veszedelmes korában, amikor a veszedelmes «szabadságot» hirdető tanítás oly sok fiatal ember lelkét megmértelyezi, és vallástalanná teszi, állhatatosan kitartott hite és szándéka mellett, hogy tanulmányai végeztével mégis csak a papi pályára lép. Nem tudta ettől elrettenteni a papság szomorú helyzetének látása sem. Hitének biztosítéka a szent Szűz iránt kiváló kegyeletes tisztelete volt; gyakran kereste fel diák

korában a Génua közelében fekvő szentélyt, mely az Oltalomról nevezett Szűz Máriának volt szentelve.

1875-ben, doktorrá avatása után, újra ide zárándokolt, azután levelet írt atyjának, melyben tanulmányai szerencsés befejezéséről értesíti és egyúttal, miután apja kívánságának ezzel eleget tett, most már arra kéri engedélyét, hogy a papi pályára léphessen.

Az öreg örgrófot fiának ez a kívánsága nem lepte meg, hisz az ifjú gyakrabban kifejezte előtte ebbeli szándékát. Mégis nehéz szívvel adta beleegyezését, mint annyi más szülő is, ki az akkori állapotokkal számolva, a megvetett papi pályán fiúk boldogságát biztosítva épen nem látták.

Igy került Della Chiesa Jakab 1875. őszén Rómába a Kapranika-intézetbe, hogy a papi pályára kellőképen előkészülhessen.

A kispap.

A régi és jó hirnevű papnevelőintézetben Della Chiesa négy évig tartózkodott. Buzgóságával feljebbvalói nagyrabecsülését, kedvességével és nagy készültségével társai szeretetét teljes mértékben kiérdemelte. Tanulmányait a jezsuita atyák vezetése alatt álló Gergely-egyetemen végezte, hol a mi Rómában tanuló kispapjaink, a Germanikum növendékei is, kiképzésüket nyerik. Az egyetem tanárai sorában, kik abban az időben ott a tudományokat művelték, több olyan egyéniség is volt, kik közben

a legmagasabb egyházi méltóságot, a bíbornokságot is elérték.

Della Chiesa kispap korában az Egyházat sok szomorú esemény rendítette meg. Rómában dúlt az egyházpolitika, Németországban a kulturharc akkor hágott tetőpontjára, Oroszországban a lengyel katolikusok helyzete mindig türhetetlenebbé vált. A kiváló jogi érzésű fiatal klerikus lelkére mindez feledhetetlen, nyomasztó emlék gyanánt nehezedett, és még elevenebbé tette szeretetét a szorongatott Egyház, s annak tiszteletreméltó agg főpásztora, a szentéletű IX. Pius pápa iránt. IX. Pius pápa 1878-ban elhunyt; utódja XIII. Leó pápa nehéz körülmények között vette át az Egyház kormányzását. Reámaradt hagyományként az olasz igazságtalanság által a pápára kényszerített fogság. Ennek az új pápának hódoló papnövényedékek között bemutatták Della Chiesát is. Gondolhatta-e a Szentatya, hogy az ifjú az ő pápaságában egykor még oly fontos szerepet fog játszani, s hogy második utódja lesz Péter trónusán?!

Della Chiesát 1878. ápr. 20-án szerpappá, ugyanezen év dec. 21-én pedig, 24 éves korában áldozópappá szentelték. Első szentmiséjét az első római pápának, Péter apostolnak egyházában mondta; az oltárt rokonsága állotta körül. 1879. júl. 13-án kitüntetéssel avatták a hittudományok doktorává. Ugyanezen év őszén, szept. 4-én tartotta első szentbeszédét szülőföldjén, Pegliben.

Magasabb tanulmányok.

Della Chiesát, előkelő származása és főként jogi képzettsége, de meg hajlamai is az egyházi diplomáciai pályára szólították. A katolikus Egyház minden népet és nemzetet keblére ölel; s az egyes államok uralkodóival és az egyes nemzetek püspökeivel külön szervezet, a diplomáciai kar útján érintkezik. Ennek a szervezetnek tagjai a nunciusok, apostoli követek, kik a királyok fővárosában székelnek s néhány nagytudású, külön erre a pályára készült pap segítségével az illető fejedelmi udvarnál a pápát képviselik, az Egyház érdekeit védelmezik és sürgetik. Erre a hivatásra egy római nemzetközi jellegű intézet, a *nemesek akadémiaja* készíti elő a fiatal papokat. Ennek az intézetnek a tagja lett Della Chiesa Jakab és már ott léte alatt, a szokásos csütörtöki előadások alkalmával, gyakran feltűnt az ő éles ítélőképessége, erős jogi érzéke, sima és választékos stílusa.

Tanulmányainak bevégezésével a bíboros államtitkár a rendkívüli egyházi ügyek kongregációjába osztotta be gyakornoknak. Hivatali főnöke Rampolla volt, aki nem sokkal előbb tért vissza Spanyolországból, hol mint követségi titkár működött.

A nagyműveltségű és akkor már jó nevű, szentéletű főpap szívesen foglalkozott a fiatal gyakorlakkal, kinek rátermettségét hamarosan felismerte. Rampollának és Della Chiesának útjai közel 40 éven keresztül párhuzamosan haladtak. Az isteni gond-

viselés jó mesterre bizta a jövődő pápát. Magában Rampollában is oly mértékben megvolt minden nagy és szép tulajdonság, hogy — bár a pápai székhelybe nem emelkedett — az egyháztörténet nagyalakjai között fogják őt mindenkoron említeni. Egyéni életében a nagy bíboros a papi életbuzgóságnak állandó példányképe marad. Alázatossága közmondásos, tudományát több munkája bizonyítja, államférfiúi nagy képességeinek államtitkársága korában fényes tanujeleit adta. Ez volt Della Chiesa iskolája.

Della Chiesa mint fiatal pap.

Rampolla oldalán az ifjú pap nemcsak lelkiismertes hivatalnok volt, hanem a papi hivatásnak is szép jeleit adta. Szent Ferenc szelleme iránti kegyeletből felvétette magát a III. rendbe, és buzgó terjesztője volt később is ennek az intézménynek. Naponta reggel 6 órakor már a templomban ájtatoskodott, 1/27 órakor misézett, utána a gyóntatószékbe ült. Szívesen látogatta a betegeket, segítségére volt a plébánosnak mindenben, de különösen szívesen vállalta a szentbeszéd tartását. Rómában az Oltáriszentség imádására jámbor társaság van, melynek tagjai a 40 órás szentség-kitétel alkalmával az éjjeli imádást szokták vállalni. Della Chiesa ennek a társaságnak egyik legbuzgóbb tagja volt, pedig gyenge szervezete a virrasztást nem igen bírta. Még a bíborosi kalap átvételekor is résztvett az éjjeli imádáson a

bolognaiak nemzeti templomában. Több intézménynek volt a lelkivezetője és a lelke is egyúttal. Ezirányú munkássága különösen arra az időre esik, mikor a Vatikánban már magasabb állást töltött be. Nehéz és felelősségteljes munkássága mellett mindenkor tudott magának időt szakítani arra, hogy a lelkek üdvösségére munkálkodjék.

A madridi nunciaturán.

1882-ben XIII. Leó pápa Rampollát püspökké szentelte és Madridba, Spanyolország fővárosába küldötte mint követét, titkár gyanánt pedig Della Chiesát adta melléje, akit egyidejűen pápai kamarássá nevezett ki. Az érdekes országban, mely akkor nemrég állotta ki a korona birtoklása körül támadt politikai forradalmakat, az egyházhoz való viszony sem volt egészen kifogástalan. A kormány gyámsága alatt az egyház sokat szenvedett. A köznép szívvel-leléssel vallásos volt és az ma is, de mint minden délvidéki nemzet, a spanyol is szinte fejetlenül megy rosszakarató vezetők után. Az áldatlan viszonyok közepette következett be a nagy földrengés, a kolera és a király meggyilkoltatása. Della Chiesa lelkére mindez óriási súllyal nehezedett. De feledhetetlen emléke maradt a hagyományos szertartás is, melyet csak a spanyol udvar tud kifejteni és amelynek úgy a király temetésén, mint a később született trónörökös keresztelésénél tanúja volt.

A vatikáni államtitkárságon.

A nunciaturák középponti szervezete, ahonnan utasításait kapják és hová jelentéseiket küldik, a vatikáni államtitkári hivatal. XIII. Leó Della Chiesát, mikor 1887. nyarán Rampollával együtt Madridból visszatért, ide osztotta be, mint fogalmazót. A fogalmazók készítik a jelentéseket az egyes ügydarabokról, melyeket bemutatnak az államtitkárnak, aki az ügyekben végérvényes döntést hoz. Nehéz munka a fogalmazóké, de csendben folyik, azért nevök ismeretlen marad. Különösen nehéz volt az államtitkárság feladata akkor, amikor a pápa annak terhére Rampolla vállaira helyezte. Németországgal ugyan ekkor már tisztázódtak a dolgok, de magában Olaszországban a *római kérdés* állandóan nyugtalanította a kedélyeket. XIII. Leó pápa nem adta fel a reményt, hogy a pápaság nagy erkölcsi hatalmának kellő kifejezéséhez szükséges területi önállóság idők folyamán ismét helyre fog állani. Mióta azonban 1882-ben Németország, Ausztria-Magyarország és Olaszország hármas szövetséget kötöttek, azóta a pápa reménysége megfogyatkozott. A hármas szövetség célja ugyanis a kölcsönös védelem volt, mely nem egyeztethető össze azzal, hogy akár mi, akár Németország a pápa jogtalanul elvett birtokait visszaadassuk az olasz királysággal. Most, hogy a történelem megtanított bennünket az olaszok hűtlenségére, azt is látjuk, milyen nehéz a Szentatyának egy idegen ország gyámkodása mellett békeszózatát hozzánk eljuttatni és egyházi

ügyekben is velünk érintkeznie. XIII. Leó pápa akkor barátságos érülettel viseltetett Franciaország iránt, amely keleten a katolicizmus védője volt. Most már a helyzet minden oldalról tisztázódott és mi, akik mindenkor a Szentatya rendíthetetlen hívei voltunk, a pápa helyzetének tisztázását sürgetni is fogjuk a háború után.

Della Chiesa az államtitkárság sokoldalú munkásságában tevékeny részt vett mindenkoron, úgyannyira, hogy 1901-ben Rampolla ajánlására a pápa kinevezte őt helyettes államtitkárrá.

Ebben a hivatáskörben Della Chiesa már nagyobb önállósággal munkálkodhatott. Az államtitkár naponta beszámol a pápának a folyó ügyekről; a hét egyik napján azonban, mikor az államtitkár az idegen hatalmak nagyköveteivel és követeivel tárgyal, akkor a helyettese szokta a pápának az előterjesztéseket megtenni. A püspökök is, valahányszor Rómába mennek, a helyettes államtitkárral szokták először ügyeiket megvitatni. Az ő kezén mennek keresztül a nunciusok jelentései, viszont ő fogantatja, illetve adja ki feldolgozásra az államtitkár válaszait. Ebben a minőségben két ízben utazott fel Della Chiesa Bécsbe, mely alkalommal az Alpokon túli hitéletet is megismerhette. 1903-ban megismerkedett Vilmos császárral is, ki akkor másodízben járt XIII. Leó pápánál. A német császár őszinte nagyrabecsüléssel viseltetett XIII. Leó pápa iránt és ennek köszönhető, hogy protestáns fejedelem léteire annyira méltányos a katolikus ügyek iránt.

Della Chiesa a császár látogatása alkalmából magas kitüntetésben részesült. Ugyenezen évben halt meg XIII. Leó, kiben a fiatal helyettes államtitkár jóságos urát és pártfogóját veszítette el.

1903. aug. 4-én választották meg pápává X. Piust. Rampolla, kinek megválasztását Rómában mindenki biztosra vette, ez alkalommal papi erényeinek leg-szebb bizonyosságát adta, mikor a monarchia ellen-zését látva, maga kérte a biborosokat, hogy szemé-lyétől a választásnál tekintsenek el. A választás után Rampolla megvált az államtitkárságtól, Della Chiesa azonban helyén maradt egészen 1907-ig, amikor X. Pius pápa őt bolognai érsekké nevezte ki.

Chiesát, mint helyettes államtitkárt az egyházi és diplomáciai körökben egyaránt szerették. Felleb-valóinak teljes bizalmát élvezte; akiknek hivatalos vagy magán érintkezésük volt vele, azoknak bámu-latát és szeretetét hamarosan kivivta. Diplomáciai oldalról sokszor emlegetik megfontoltságát, nyu-godtságát, mellyel a legbonyolultabb dolgokat egy-szeriben átlátta és róluk tárgyilagos véleményt adott.

Hivatali munkássága idején az egyháznak és Olaszországnak egymáshoz való viszonya némi-képen javult; legalább is nem voltak a nyílt sür-lődások napirenden. A kormány engedett rideg álláspontjából. Az Egyház pedig növekedett türel-mében.

Ebben a változásban, mely az olasz hivatalos körök részéről egyébként soha őszinte nem volt, oroszánrésze volt X. Pius pápa uralkodásának. A

pápa látva azt, hogy Franciaországban is a lelkipásztorkodás lanyhulása, különösen pedig a katolikusok szervezetlensége volt egyik legfőbb oka a szabadkőművesség térfoglalásának, mely ott az Egyházat épen X. Pius pápa uralma alatt fosztotta ki jogaiból, Olaszországban a hitéletet szervezeti alapra fektette. Megalakult az olasz népszövetség, megalakultak a katolikus ifjúsági egyesületek, a katolikus választói liga, úgy hogy a parlamentben is keletkezett egy katolikus párt, mellyel a kormánynak számolnia kellett. Az olasz parlamenti férfiak is belátták azt, hogy a szabadkőművesség a tönk szélére juttatja az országot és a legutóbbi képviselőválasztásoknál már számoltak is a választók katolikus meggyőződésével és Giolitti csak úgy tudott többséget szerezni, hogy a katolikus vallás tiszteletben tartását szerződésszerűleg biztosította. A pápának leghűebb munkatársai ebben a nagy mozgalomban a lombardiai püspöki kar tagjai voltak. Üdvös munkásságukat a Szentatya, ki maga is Velencéből került a pápai trónusra, különös szeretettel és gonddal irányította és karolta fel mindenkör. Élénk levelezést folytatott a felsőolaszországi katolikus mozgalmak vezetőivel Rampolla bíboros is, ki S. Martha-i magányából a dolgok fejlődését éles szemmel, nagy megértéssel látta és bölcs mérséklettel fékezte a túlzókat, a pápai székhöz való törhetetlen ragaszkodással búzdította egységre a széthuzó elemeket.

Ennek a munkának meg is volt az eredménye.

Mikor 1913-ban a parlamentben a radikális pártot alkotó szabadkőműves elemek újabb egyházpolitikai harcot igyekeztek provokálni, a parlament nagy többsége napirendre tért a javaslatok felett.

A bolognai érsek.

X. Pius pápa atyai szívvel és megértéssel gondoskodott arról, hogy az uralkodása alatt elárvult egyházmegyék rátermett, nagybuzgalmú főpásztorokat nyerjenek. 1907-ben üresedett meg Svampa bíboros halálával a bolognai érseki szék. A pápa bolognai érseknek Della Chiesát szemelte ki, akinek főpapi erényeit az államtitkárságban töltött évek munkásságától felismerte. Meg volt győződve a Szentatya arról, hogy a helyettes államtitkár az érseki méltóságban is ugyanazzal a lelkiismeretességgel és odaadással fogja végezni feladatát, amely eddigi életét is folyvást jellemezte. A Szentatya, hogy az új érsek iránt nagyrabecsülését kifejezze, maga szentelte fel őt a sixtusi kápolnában 1907. dec. 21-én püspökké.

Ismerősei és jóbarátai elhalmozták az új érseket ajándékokkal és szerencsekívánataikkal. Della Chiesa előtt a lelkipásztorkodás nem volt ismeretlen. Mint káplán vagy plébános ugyan nem működött soha, de mint buzgó pap másirányú elfoglaltsága mellett is talált időt és alkalmat arra, hogy a lelkék üdvén fáradozzon. Az egyházmegye kormányzása pedig hivatalos praxisa után nem okozott

nagyobb nehézséget. Szerénységében ugyan eleinte félve gondolt a nehéz feladatra, mely a felelősségteljes új méltóságban várt reá, de a pápa kegyes vigasztalása és az isteni gondviselésbe vetett hit megerősítették.

A kormány Olaszországban az ujonnan kinevezett püspököknek exequatur-t ad; vagyis a maga részéről kinyilvánítja, hogy nincs kifogása a pápa által kinevezett püspök személye és felfogása ellen. Az egyház szabadságának erős megnyirbálása ez egy olyan országban, melyben az államhatalom más-különben nemcsak az egyház javának előmozdítására nem törekszik, sőt egyenesen az ellen tört már félszázadon keresztül. Az új érsek egy hónap mulva, 1908. februárjában megkapta az exequaturt és így elfoglalhatta az érseki széket. Beköszöntő pásztorlevelét áthatja nemes lelke és hivatáskörének apostoli megértése. Papságát kéri, hogy álljon mellette munkájában; magát és egyházmegyéjét gyermeki ragaszkodással a Szűzanya oltalmába ajánlja, aki bölcsőjétől fogva gondot viselt reá. Mielőtt székvárosába érkezett volna, útba ejtette Génuát és szülőföldjét, Peglit.

Bologna, Észak-Olaszország egyik legforgalmasabb városa, melynek történelmi multja a római császárság fénykorába, egyházi története a IV. századba nyulik vissza. Régi dicsőséges történetéről beszélnek a tornyok, melyek a város fölé magaslanak és a régi egyetem, melynek falai között Mátyás királyunk sok neves főpapja és világi főura tanulta a

jogtudományokat. Bolognát jellemezte mindenkoron a pápaság iránt való hűség és a vallás szeretete. Sok temploma van; történetének aranykönyvében eddig is már hét pápának neve volt feljegyezve, kik ebből a városból kerültek a pápai trónusra. Köztük van a nagy XIV. Benedek pápa is, kinek Della Chiesa, ki szintén kiváló a jogi ismeretekben, mindenkor különös tisztelője volt. (Róla való emlékezés okozta, hogy megválasztatása alkalmából a Szentatya a XV. Benedek nevet vette fel.)

Ma Bolognában mindama szélső irányzat megvan, amely általában az olasz városok belső életét jellemzi. Szemben állanak egymással egyrészt a «liberálisok», az Egyház titkos és nyílt ellenségei, másrészt az Egyház hívei, az úgynevezett «klerikálisok».

Svampa bíboros rövid főpásztori tevékenységében bőségesen előkészítette a talajt buzgó utódja számára. Természetesen a hatóságok közönyössége miatt Olaszországban nagyon nehéz bármily vallásos mozgalmat létesíteni; mert az vagy nyílt ellenkezéssel találkozik a hivatalos körök részéről, vagy legalább is nemtetszésüket, vagy nemtörődömségüket sietnek vele szemben kimutatni. Az új érseket ez nem befolyásolta a legkevésbé sem. A hatóságoknál a tisztelgő látogatásokat megtette, velük szemben mindenkor udvarias volt, úgy hogy becsüléseket sikerült is kivívnia. Lankadatlan munkássággal igyekezett mindenekelőtt a vallásosságot emelni. Ájtatosságokat rendelt el, azokon személyesen részt

vett, missiós egyesületet alapított, melyet maga előtt küldött, mielőtt egyházmegyéjében a plébániákat meglátogatta, hogy ott a hívek lelkiületét így készítsék elő a bérmlás szentségének fogadására.

Papjaival röviden és határozottan érintkezett. Az elébe terjesztett ügyeket előbbi foglalkozásköréből magával hozott könnyedséggel intézte el; személyesen tette meg észrevételeit. Különösen szívén hordozta a katolikus egyesületek ügyét. Csaknem minden héten más egyesületben járt, mindenütt dicsérő, buzdító, lelkesítő beszédekkel igyekezett az illető egyesület munkásságát emelni.

Az olaszországi püspöki jövedelmek igen szerények. Della Chiesa nem is kívánt gazdagságot. Egész életében takarékos volt csak azért, hogy szegényeinek minél többet juttathasson.

Hogy terveit megvalósíthassa, a régi, lármás utcában levő papnevelőintézet átalakítását tűzte ki feladatául. A papság neveltetésétől függ a jövő klérus munkásságának eredményessége. X. Pius pápa, hogy a szegény egyházmegyék terhein könnyítsen, de meg, hogy az erők szétforgácsolódását is megakadályozza, érseki papneveldéket állíttatott fel, amelyekben a papnevelés ügyéről jobban lehet gondoskodni tudós és jámbor életű előljárók és tanárok alkalmazásával. Ezt a nagy munkát Della Chiesa érsek meg is alapozta 1912-ben, de a befejezés feladata már utódjára maradt örökség gyanánt.

Nagy gondot okozott az érseknek a hitoktatás ügyének rendezése is. Olaszországban az állami

törvény az elemi és egyéb állami iskolákból minden vallásoktatást kiküszöbölt. A bolognai érsek 1911-ben javaslatba hozta egységes katekizmus kiadását, melyet, a templomokban, magánházaknál tartandó hitoktatások alkalmával használjanak. A gimnázisták és egyetemi hallgatók lelki szükségleteiről is atyai módon gondoskodott megfelelő eszközök útján, de mindenütt, főként személyes jelenlétével és példájával járt elül. A munkásosztály felé is atyai szeretettel fordult. Nagy gondot fordított az elhagyatott szegény gyermekek felkarolására s a betegek gondozására. A munkásegyesületekben tanácsadó és segítő is volt egyaránt. A plébániák területén szegénykonyhákat állítottak fel, melyekben a szükölködők 5 fillérért ebédet kaptak. A csecsemő-védőegyesület a nyomorúságban élő anyák újszülöttjeit egészséges falusi környezetben helyezte el. Ilyen és egyéb hasonló egyesületek felállítással és támogatásával mutatta meg Della Chiesa érsek, hogy ő hiveinek megértő jó pásztora és édes atyja is egy személyben.

A bíboros.

A római Egyház bíbornoki gyülekezete a világ legelőkelőbb testülete. Tagjait a pápa nevezi ki olyan egyházi férfiakból, kik hosszú, áldozatos életen keresztül, melyet a lelkipásztorkodásban, vagy az Egyház középponti kormányzatának nehéz és felelősségteljes méltóságaiban ily nagy kitüntetésre

kiváló érdemeket szereztek. A bíbornok a fejedelmekkel egyenlő rangban vannak, uralkodókat megillető tisztelet illeti meg őket a mi országunkban is. Az olaszországi bíborosok az állam mostohasága következtében szerényebb anyagi körülmények között élnek ugyan, de egyéniségük ott is általános tiszteletet vív ki a bíboros gyülekezet tagjai számára. A bíborosok választják a pápát és választásuk rendszerint a bíboros gyülekezet egyik tagjára esik.

Della Chiesa nagy erényeit és érdemeit egész Olaszországban, de a külföldön is mindenki ismerte épen ezért általános volt a várakozás, hogy a Szentatya, X. Pius pápa, ezt a neves főpapot a bíborosok gyülekezetébe be fogja iktatni. A katolikus világ várakozásában nem is csalódott. A Szentatya 1914. május 25-én, ugyanazon gyűlésben, melyen Magyarország hercegprimását is bíborossá tette, a bolognai érseket is bíborossá nevezte ki, 1914. május 28-án a nyilvános konzisztóriumban, mely a világ legszebb szertartásai közepette folyik le, a Szentatya az új bíboros fejére tette a bíborosi méltóság jelvényét, a bíbornoki kalapot. Ugyanezen alkalommal vette át a veszprémi püspök, báró Hor-nig Károly is a bíbornoki kalapot, miután 1912-ben történt kineveztetése óta nyilvános konzisztórium X. Pius pápa gyengélkedése miatt nem volt. Így a mostani Szentatyának bíborosi kinevezéséhez a magyar katolikus egyház két nagy főpapja kitüntetésének emléke is fűződik.

Midőn a bíboros bolognai érsek a pápával test-

véri csókot váltott, gondolta-e a pápa, vagy a szerény főpap, hogy az előd és utód ölelkeznek most Krisztus szeretetében? A vatikáni körök ezen a napon ilyesmit jósolgattak.

Mikor az új bíboros székhelyére visszaérkezett, a középolaszországi szocialista forrongás Bolognán is átsöpört. A szomszédos tartományokban a köztársasági párt lázadását csak erős katonai beavatkozással tudták elfojtani. Bolognában magában ilyen túlkapások nem történtek, de a városi és tartományi választásoknál a szocialista eszmék diadalmaskodtak. Ez volt az, ami Della Chiesa utolsó hónapjait Bolognában megkeserítette; de az erős szívű főpap nem csüggedett.

Tovább folytatta a harcot egyesületei és különösen a katolikus sajtó útján, melyet nagyrészt ő teremtet meg.

Bolognai tartózkodásának utolsó hónapjában tört ki a háború. Olaszország ekkor még nem állott fegyverbe, habár a bolognaiak is jórészt már kezdettől fogva osztrákellenes magatartást tanúsítottak. Az érsek pedig nem szünt meg híveit és papságát komolyan figyelmeztetni, hogy hagyjon fel a céltalan vitázással és inkább imádkozzék a béke mielőbbi bekövetkezéséért.

A pápaválasztó gyűlés.

X. Pius pápa angyali jóságú lelkét a háború vihara mélységesen érintette. Utolsó sóhaja is a békéért való fohász volt. A körülményekre való

tekintettel most különösen nagy kíváncsisággal várta a kereszténység, ki fog a konklávéből (a pápaválasztó gyűlésből) megválasztott pápaként kikerülni? X. Pius pápa halála hírére megindultak minden irányból a különböző nemzetiségű bíborosok, hogy az Egyház új fejének megválasztásánál szavazatukat leadják. A pápaválasztás kizárólag a bíborosi testület joga, és abba a világi fejedelmeknek sem szabad beleszólniok. Hogy a bíborosok jogukat teljesen függetlenül gyakorolhassák, a konklávé kezdetétől fogva egész a választás befejezéséig a Vatikán elfalazott részében tartózkodnak, hova ez idő alatt senkinek belépnie nem szabad. A szobákat, melyek három részre vannak rekesztve, sorsolással osztják ki a bíborosoknak. Így történt azután, hogy a legutóbbi konklávében is a legellentétesebb nemzetek bíborosai kerülhettek egymás mellé. A választó gyűlés 1914. aug. 31-én vette kezdetét és szept. 4-én ért véget.

A pápaválasztó gyűlésre Rómába ment Bolognából Della Chiesa bíboros is. Elbúcsúzásakor hangsúlyozta, hogy legszívesebben visszatérne az örök városból székhelyére, mert a püspöki munkakört nagyon megkedvelte. Sok volt a találgatás természetesen. Hiszen ilyen nehéz körülmények között a pápai trónusra nem lépett még pápa és a földkerekség békéjének helyreállítására X. Pius hagyatékát rátermett, erős lelkű, nagytekintélyű főpapnak kellett kezébe vennie. A politikai körök is élénk kíváncsisággal kísérték a kombinációk gyors for-

dulatait. Érthető tehát, hogy az egész világ, a fegyverzörgés és harci zaj közepette is feszült érdeklődéssel várta, ki lesz az új pápa?! Szeptember 4-én végre kihírdették a sz. Péter templom erkélyéről, hogy szent Péter székét Della Chiesa, bolognai érsek, bíboros foglalta el, aki a XV. Benedek nevet vette fel.

XV. Benedek pápa.

XV. Benedek pápa megválasztását világszerte örömmel és hódolattal fogadták. A pápa eddigi élete, egyénisége, nagy és szép tulajdonságai kezességet nyújtottak arra, hogy feladatát fel fogja ismerni s mint a népek atya, az egész kereszténység feje, a nehéz időkben a keresztény gondolat és az emberi érzések nevében tekintéllyel fogja felemelni szavát. A pápa nemzetközi uralkodó. Nem tartozik Olaszországhoz sem, melynek pedig területén lakik, sem egyéb hatalmassághoz. A szíveknek és lelkeknek királya, Krisztus földi királyságának feje. A pápa kormányozza a katolikus egyházat a püspökök és papok segítségével, kikkel állandó összeköttetést, levelezést tart fenn.

Ebből következik most már a pápának feladata a világháborúban. A pápa nem lehet sem a németek, sem a magyarok, sem az angolok, vagy franciák barátja, úgy hogy az ő háborújukat helyeselje, a többieket pedig kárhóztassa; hanem ő egyformán mély fájdalommal látja azt a sok vérontást, nyomorúságot, panaszt és szomorúságot, amely a

háború viharzásával együtt jár. A pápának az a feladata, hogy figyelmeztesse a hadviselő népeket: a vérontás nem keresztényhez illő! Azon van, hogy bennük a béke vágyát mindinkább táplálja és fenntartsa. A pápa feladata az, hogy a háború következményeit: a hadifoglyok sorsát enyhítse, hogy a szerencsétlenek és szenvedők iránt az érzéketlen szíveket részvétre hangolja. Ahogy Krisztus is körüljárt egykoron, jót tévén, úgy látjuk most a pápának fehér szellemét hol Belgium, hol Lengyelország, hol a kárpáti falvak felett, amint igyekszik a leigázottakat türelemre, a hódítókat szelidségre inteni; amint példájával és szavával igyekszik a könnyeket letörölni és a lelkek mélyén a hitből táplálkozó erős bizodalmat ápolni.

XV. Benedek pápa hamarosan megmutatta azt, hogy ő valóban a *«béke pápája»*. A hozzáérkező üdvözetekre, hódoló feliratokra 1914. szept. 8-án körlevéllel felel, melyet a világ összes katolikussaihoz intézett. Ebben a körlevélben kibontakozik az ő lelki nagysága. Ebben írja a Szentatya azt, amit mi mindnyájan érzünk, de amit mi a mártiroknak nagy lelkületével elviselünk, mert hisz mi nem tehetjük le a fegyvert addig, míg azok is meg nem értik a szózatot, kik ránk erőszakolták ezt a borzalmas vérontást, akiknek lelkén és jövődjén átok gyanánt fog égni a kiontott drága vér minden cseppje. A pápa trónusa minden érdeken és minden fegyveres hatalmi vágyon felül áll; onnan hangzik felénk:

«Ha apostoli hivatalunk magas őrhelyéről végigtekintünk az Úr nyáján, kimondhatlan megdöbbenés és nagy keserűség szorongatja lelkünket annak a borzalmas küzdelemnek láttára, amely Európának nagyrészt tűzzel-vassal pusztítja és patakonként ontja a keresztények véré. Hiszen Krisztus Jézus, a jó Pásztor meghagyta nekünk, hogy egyforma atyai szeretettel karoljuk át a bárányokat és juhokat. Minthogy pedig Megváltónknak példájára készeknek kell lennünk még arra is, hogy nyájunknak jóvoltáért életünket feláldozzuk, elhatározott szándékunk. Tőlünk telhetőleg semmit el nem mulasztani, ami ennek a borzalmas bajnak végét siettetheti.

Addig is, amíg elődeink szokása szerint pápaságunk kezdetén a világ összes főpásztoraihoz fordulnánk, megismételjük halhatatlan elődünknek, X. Pius pápának azt a végső szavát, amit nemes lelkének az emberiség iránt érzett apostoli gondolkodása és szeretete sugallt.

Kezünket és szemünket felemelve, nemcsak magunk könyörgünk az egek Urához, hanem elődünk fenkölt példáját követve, titeket is, az Egyház minden gyermekét, különösen a papokat, kérve-kérjük, intjük és felhívjuk; akár magánimákkal, akár nyilvános ájtatosságokkal ostromoljátok meg az Istent, hogy végtelen irgalmáról megemlékezvén, pihentesse haragjának büntető ostorát, amellyel a népek bűnei miatt igazságosságában sujtja az emberiséget.

Támogassa esedezésünket a boldogságos Szűz, az

Isten anyja, akinek születését ma ünnepeljük és aki a béke pirkadó hajnalához hasonlóan azzal fogja a megkínzott emberi nemet megajándékozni, akit az örök Atya engesztelésül küldött a világra.

Lelküink mélyéből kérve-kérjük azokat is, akik a népek sorsát igazgatják, simítsák el az emberi társadalom javára az egyenetlenkedést. Gondolják meg, hogy eddig is már túlfutott nagy a nyomor és fájdalom, elég sok dőlt már romba, elég sok vér ömlött már, ne szaporítsák az áldozatoknak mérhetetlen sokaságát. *Adjanak lelkükben helyet a béke érzelmeinek és nyujtsák egymásnak a kiengeztelés jobbját.* Cserébe a maguk és népeik számára elveszik Isten bőséges jutalmát, a művelődés körül fényes érdemeket szereznek. Nekünk pedig azzal kedveskednek, amit mi epedve várunk és forrón kívánunk, mert ezek a zürzavaros viszonyok már pápaságunk kezdetén akadályoznak apostoli hivatalunk gyakorlásában.»

Róma, 1914. szeptember 8-án.

XV. Benedek.

1914. karácsonyán a pápa külügyi képviselte révén azzal fordult a hadat viselő nemzetekhez hogy a béke szent ünnepét legalább néhány napi fegyverszünettel szenteljék meg. Tudjuk, hogy mi és a többi keresztény országok szívesörömet magunkévá tettük volna a Szentatya tervét, de Oroszország mereven visszautasította azt. Láttuk a jelentésekből, olvastuk a haretéri levelekből, hogy éppen a

szent estén mintegy fokozott erővel törtek állásainkra az orosz hadak.

Azok a levelezések, melyeket a Szentatya ezen és sok más alkalommal a hadviselő népek vezetőivel folytatott, ma még nem ismeretesek. Csak az szivárgott ki, hogy a Szentatya minden tőle telhetőt megtett, hogy a népek nagy leszámolását, melynek fegyveres elintézésénél a népek és nemzetek testén oly gyógyíthatatlan sebek nyílnak, választott békebiróságra bizzák.

Ez a törekvése a Szentatyának, sajnos, nem sikerült, bármennyit fáradozott is érte. A háború tovább dühöngött és dühöng ma is, és ezt a pokoli zenebonát át meg átszövi a pápa ajkáról és az egyházakban szorongó hivek lelkéből felszálló imádságok tiszta csengésű, bizalmas hangja a *békéért*.

Az eredménytelenség a pápát el nem csüggesztette. Apostoli hivatását mindig fokozottabb módon teljesíté a népek atyja.

Ha már a bajt elfordítani híveitől nem tudta, legalább azon van, hogy a háború okait, rámutatva azok szörnyű következményeire, megszüntesse. A háború okai között van a krisztusi szeretet hiánya, mely a gazdasági önzésben, a földi javak utáni mérhetetlen vágyban embertelenné teszi az embert felebarátjaival, a népeket egymással szemben, ha haszonról, érdekről van szó. Ezt az önzést nagyon elősegíti a vallástalanság terjedése, mely megmértelyezi a népek lelkét; az evangéliumi szellemnek lekicsinylése, mellyel a napilapok, rossz olvasmá-

nyok soraiban napról-napra találkozunk. A pápa a püspökökhöz intézett körlevelében kérve-kérte az egyházióket, hassanak oda, hogy ez a cukorba takart méreg távoltartassék híveiktől.

De nem elégedett meg a pápa a baj erkölcsi orvoslásával, hanem minden erejével azon is volt, hogy a háború szomorú következményeit enyhítse. Kéréssel fordult a hadviselő felekhez, hogy a hadifogságban synylődők közül azokat, akiket a háború harcképtelenné tett, engedjék vissza övéik körébe, hogy azok irgalmas szeretete feledtesse velük szerencsétlenségüket. A pápának ez a kérése teljesült, meghallgatták és mi mindnyájan tudunk olyan ismerőről, rokonról, jóbarátról, akit a pápa ezen nemeslelkű közbenjárása szabadított meg a távol Szibéria keserű rabságából.

A mult év folyamán arról is hallottunk, hogy a Szentatya újabb közbenjárására a súlyos beteg hadifoglyok egy részét Svájcba hozzák üdülésre.

Nagyon elszomorította a pápát az, hogy az 1915. év májusában Olaszország hitszegő módon ellenünk fordult. Az olasz katolikus egyesületek és a parlamenti katolikus elemek mindent elkövettek ugyan arra, hogy ezt az eléggé el nem ítéltető igazságtalanságot elhárítsák az ország lelkiismeretétől, de a szabadkőművesek a nép közé dobott frázisokkal addig szították a gyűlölségnek szellemét, míg végre ezt a szerencsétlen népet is belehajszolták ebbe az áldatlan vállalkozásba. Az ántánt mindent elkövetett, hogy a pápai udvart, mely egy háborus nép

indulataitól, szabadon garázdálkodó sötét elemeitől körül van bástyázva, a maga részére megnyerje. A Szentszék azonban hajlíthatatlanul őrzi semlegességét, mely igazán *jóindulatú*, hiszen nem a tétlen szemlélődésben, hanem a tevékeny béke-munkában áll.

Tudjuk, hogy Amerika milyen csúnya kétszínű szerepet játszott velünk szemben. Amíg egyrészt semlegességét folyton hangoztatta, más oldalról ellenségeinknek folyvást szállította a hadianyagot ami a háborút csak hosszabbítja. A pápa befolyásos emberek útján gyakran figyelmeztette az amerikai kormányt, hogy Amerika tartózkodjék mindentől, ami a háborút meghosszabbíthatja; akkor befolyásánál és hatalmánál fogva rajta mulik a béke megvalósítása.

Annál inkább meg kell becsülnünk XV. Benedek ezen hatalmas tevékenységét, mert tudjuk azt, hogy az olasz kormány milyen féltékeny szemmel nézi a pápa erkölcsi hatalmának emelkedését. A kormány intézkedései arra kényszerítették a német és osztrák-magyar vatikáni követségeket, hogy székhelyüket odahagyják. Az erőszakosság, mellyel ezen hatóságok munkásságát ellenőrizni készültek, a nemzetközi jog legelemibb tételének megsértése. A Szentatya levelezését is szigorú cenzura alá vették és ezek után kérdéses, hogy idővel az apostoli Szentszék követeinek lezárt táskában, hírnök útján küldött levelezését is nem bontogatják-e fel? Az olasz lapok állandóan foglalkoznak a pápa

önállóságának kérdésével és egyáltalán nem valószínűtlen a hír, mely nemrég bejárta az európai ujságokat, hogy az olasz kormány a londoni egyezés (mely az ántánt bűnszövetségének pontjait tartalmazza) záradékába felvétette követelését, mely szerint a béketárgyalásoknál a pápa helyzetének megváltoztatásába bele nem mennek.

Méltán panaszolja éppen ezért a Szentatya 1915. dec. 6-ikán, nyilvános konzisztóriumban tartott beszédében a jelen volt bíborosoknak (a magyar bíborosok nem voltak jelen; Németország bíboros főpapja, Hartmann kölni érsek, miután Olaszország és Németország nincsenek nyílt ellenségeskedésben, ott volt ezen a háborús konzisztóriumon), hogy az európai háború folytán előállott helyzet mennyire sérti az Egyház fejének méltóságát. A Szentszék az olasz állami hatalom kénye-kedvének ki van szolgáltatva, ami akadályozza a Szentszéket hivatása teljesítésében.

Nekünk azért kötelességünk, hogy a hála érzetének méltó megnyilvánulásaként a Szentszék jogaiért, majd a béketárgyalásokon síkra szálljunk. A szabadkőműves hatalmak a pápát annak idején kirekesztették a hágai béketanácskozmány részvevői közül. És csikorgott a foguk akkor, mikor a béke királyának fehér márvány szobra a palota előcsarnokába került.

Nos hát azon kell lennünk, hogy a Krisztus szobor néma szózatát a béke királyának földi helytartója tolmácsolja. A pápának feltétlenül ott a helye, hiszen

az egyedüli hatalom, amely annyi szenvedés és annyi fenyegetés ellenére mindenkor, de különösen ezalatt a háború alatt képviselte a hágai palotából számkivetett világmegváltó békét. Egyedüli hatalom, amely a béke olajágát hozza egyik kezében s a másikon nem rejtegeti a gyilkot, mint a híres békecár, hanem nyíltan hordozza az evangéliumot, melynek szelleme a világbéke záloga.

A pápának sérthetetlen, biztos létalapot kell biztosítaniok a világ összes nemzeteinek, hiszen mindnyájan érzik most is atyai gondoskodásának áldásait.

A pápa függetlenségének kérdése tehát, melynek fontosságát most látjuk kiválóan, a háború végével nem maradhat többé nyílt kérdés. Olaszországra rá kell kényszerítenünk annak az igazságnak elismerését, hogy a Szentatya nem olasz alattvaló, hanem, amint a tények is mutatják, az egész katolikus világ főpásztora és atyja.

A Szentatyának különös gondja van a mi gyermekeinkre, kik az olasz hadi fogságban synylődnék. 1916. január végén utasította az olasz püspököket, kiknek egyházmegyéje területén hadifoglyok vannak, hogy lelkileg és anyagilag szorgalmasan gondoskodjanak róluk.

Látván Szentatyánknak ezt a kegyes jóságát, mellyel minden híveinek és Európa kulturájának sorsát lelkén viseli, önkénytelenül is szeretetre és ragaszkodásra kell gerjednünk szent hitünk felséges tanai iránt, melyek letéteményese, őrzője és hirde-

tője Krisztus földi helytartója. A háború borzalmait az imádság, a hit, a bizalom enyhíti, melyet ő sugalmaz és az ő fáradozása tartja bennünk a reményt, hogy Isten jóvoltából végtére és is eljő majd a várva-várt béke.

*

Ime, a mi pápánknak, XV. Benedek pápának egyénisége, multja és dicsőséges uralkodása így röviden áttekintve meggyőzhet bennünket arról, hogy Krisztus el nem hagyja az ő egyházát és az ő hiveit a világ végezetéig.

A Gondviselés végtelen jósága iránt, ki nekünk ezekben a válságosidőkben ilyen nagy pápát támasztott, hálás és gyermeki hódolattal eltelve segítsük a Szentatyát nemes szándékai megvalósításában imádsággal és az Egyházhoz való törhetetlen ragaszkodással.

Tartsd meg Isten Szentatyánkat,
Krisztusnak helytartóját! . . .

A
A
M
D
A
A
A
A
A
Y

TARTALOM.

	Oldal
A pápa ifjúkora --- --- --- --- --- --- --- ---	4
A kispap --- --- --- --- --- --- --- ---	7
Magasabb tanulmányok --- --- --- --- --- --- ---	9
Della Chiesa mint fiatal pap --- --- --- --- --- ---	10
A madridi nunciaturán --- --- --- --- --- --- ---	11
A vatikáni államtitkárságon --- --- --- --- --- ---	12
A bolognai érsek --- --- --- --- --- --- --- ---	16
A bíboros --- --- --- --- --- --- --- ---	20
A pápaválasztó gyűlés --- --- --- --- --- --- ---	22
XV. Benedek pápa --- --- --- --- --- --- --- ---	24

A Szent-István-Társulat kiadásában

Budapest, VIII. ker., Szentkirályi-u. 28. szám, megjelent

NÉPIRATKÁK.

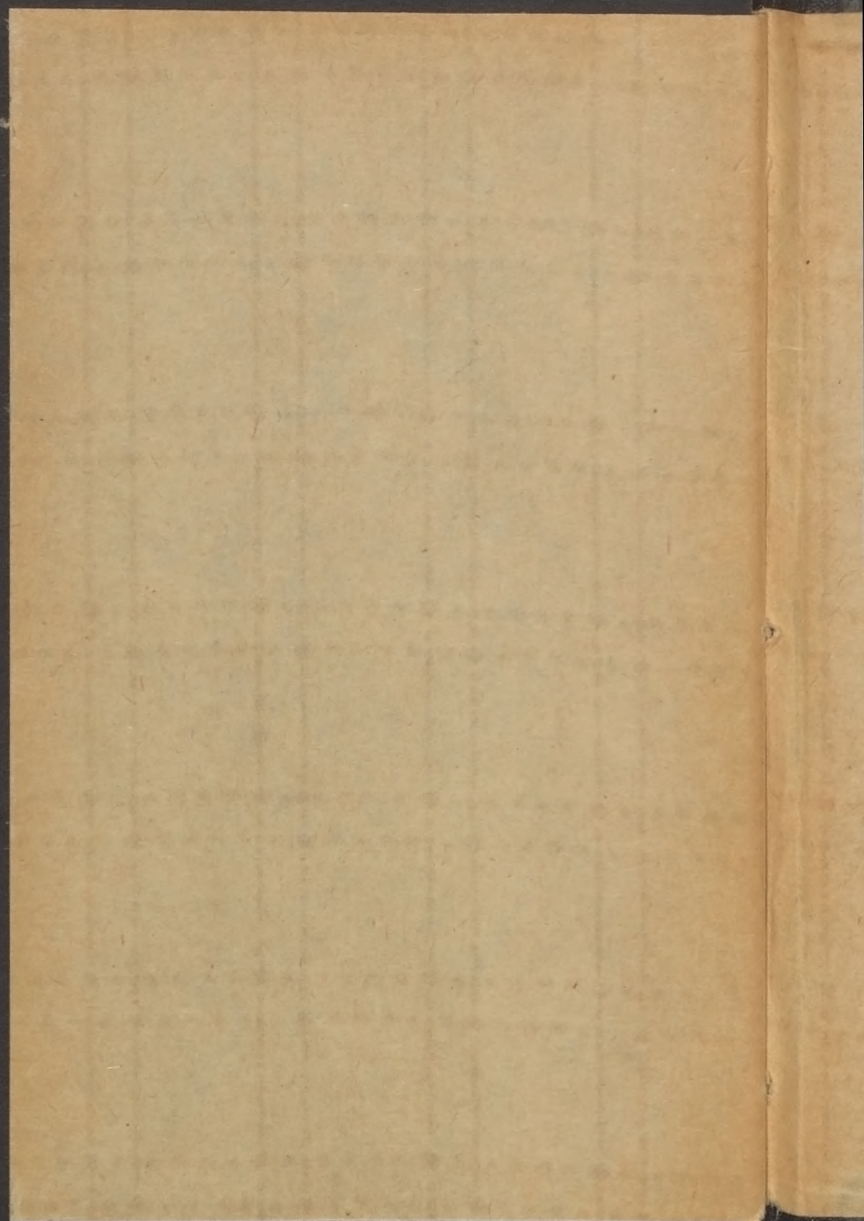
Folyószámok szerint. (Az elhagyott számok már elfogytak.)

5. A vén Rókané, 4 fil. — 8. Remete Péter, a derék földműves, 8. fil. — 9. Egy délután Antal bácsiknál, 10 fil. — 10. I. Czinkotai kántor. II. Hogyan boldogulhatunk? 4 fil. — 11. Derék Bálint kántor uram beszélgetései az ünnepek és vasárnapok megszenteléséről, 4 fil. — 12. A nagyravágó, 4 fil. — 13. A szövetkezetek előnyei, 10 fil. — 17. Eldorádó, 20 fil. — 18. Egy szem barackmag, 6 fil. — 19. A nagy lutri, 6 fil. — 20. Szívet szívért, 6 fil. — 21. Mester uram a nevelésről, 6 fil. — 22. A gárdonyi bíró, 10 fil. — 25. Amit nálunk még kevesen tudnak, 6 fil. — 26. Hogyan lett Lajtor uram módos emberre, 6 fil. — 28. Mi a magyar gazda büszkesége, 6 fil. — 29. Máté bátya és a kísértetek, 6 fil. — 30. Az én szívem ilyen; hát a tied milyen? 6 fil. — 31. A két szomszéd, 8 fil. — 32. Az ígért adományt vár, 16 fil. — 34. Isten jutalmaz és büntet, 8 fil. — 35. A gyermek — Isten áldása, 6 fil. — 36. Kerüljük a pletykát! 8 fil. — 37. Faragó uram baja, 6 fil. — 38. Mátyás király, a nép barátja, 6 fil. — 40. Amire Isten áldást nem adott, 8 fil. — 41. Szent Alajos élete, 8 fil. — 52. A templom tisztelgéséről, 6 fil. — 43. A pokol útja, 6 fil. — 44. A szelényi kút, 6 fil. — 55. A Balaton tünderei, 6 fil. — 46. Beszélgetés a kántortanítói hivatal fontos voltáról, 6 fil. — 47. Máriaradna rövid története, 22 fil. — 48. Menjünk Amerikába? 6 fil. — 49. Bogár Böske, 6 fil. — 50. A jó egészség könyve, 30 fil. — 51. A bucsuki kőkereszt, 6 fil. — 52. Isten áld, Isten ver, 6 fil. — 53. Simor János hercegprímás élettörténete, 6 fil. — 54. Segur: Rövid és bizalmas feleletek a keresztény vallás ellen leginkább elterjedt ellenvetésekre, 40 fil. — 55. A római pápa üzenete a munkások állapotáról, 22 fil. — 56. Rozsant szekér, sánta ló, 10 fil. — 58. Deres Mihály sorsa, 6 fil. — 59. A keresztény ellenségszeretet, 4 fil. — 60. A gonosz szomszéd, 6 fil. — 61. A két czinkos, 6 fil. — 62. A becsületesség jutalma, 10 fil. — 63. Borura derű, vagy az 1867-iki kiegyezés története, 12 fil. — 64. A magyar szent korona és a koronázási jevények, 16 fil. — 65. Szent László király, 12 fil. — 66. A koleráról, 4 fil. — 67. Falusi rossz szokások, 8 fil. — 68. Az Isten keze, 8 fil. — 96. Kender uram mulatságos esete, 6 fil. — 70. Az új pénz, 12 fil. — 71. A falu árvája, 6 fil. — 72. János gazda boldogsága, 10 fil. — 73. Ujabb falusi levelek a polgári házasságról, 12 fil. — 74. XIII. Leó pápa élete, 10 fil. — 75. A római pápáról, 8 fil. — 76. Mit kell tudnunk a parancsolt bűnökről, 8 fil. — 77. Nem mind arany, ami fénylik, 8 fil. — 78. Bús Pál története, 6 fil. — 79. A hazugság útja, 10 fil. — 81. A léleklátó, 6 fil. — 82. Az ölyvedi kántor, 24 fil. — 83. A fekete kenyér, 4 fil. — 84. Mezszes János bűne, 6 fil. — 86. Jézus születése, 10 fil. — 91. A jámbor társulatokról, 12 fil. — 95. A balászfalvi bankócsinálók, 8 fil. — 96. A káromkodó nyelv, 8 fil. — 98. A csőregi cifra szűr, 12 fil. — 100. Lélki patka, 24 fil. — 101. Karácsonyi pásztorjáték, 20 fil. — 102. Szent Filomena története, 6 fil. — 103. Kincses András vagy Jó az Isten, jót ad, 6 fil. — 106. Megsegít a boldogságos Szűz. Tanulságos történet, 6 fil. — 107. Megszentelt idők, 24 fil. — 108. Főveszedelmünk (a káromkodás), 20 fil. — 109. Szép András álma, 6 fil. — 110. A házasság szentsége, 4 fil. — 123. Kurucz Tamás. Elbeszélés, 4 fil. — 114. Ezer esztendő vagy a magyarok honfoglalása, 6 fil. — 115. Három szent testvér (b. Margit, b. Jolánta és b. Kunigunda), 8 fil. — 116. A féllábú koldus, 4 fil. — 117. Két falusi történet, 4 fil. — 118. A szomolányi kísértet, 8 fil. — 119. A gyilkos. 6 fil. — 120. Hamis próféták vagy

Szó a nazarénusokról, 10 fil. — 121. Hogyan gazdálkodjunk, 8 fil. —
 123. A bűn büntetése, 8 fil. — 124. A pogány megterése, 6 fil. —
 125. Czuczor Gergely, paprikás versek, 8. fil. — 126. A szocialista
 6 fil. — 127. Hamar tanács, hamar bánás, 10 fil. — 128. Pádai szent
 Antal és a szegények kenyere, 8 fil. — 129. A néma gyermekek, 4 fil. —
 130. Akasztófavirág, 8 fil. — 131. Aki a szűz Mária képét megszurta,
 8 fil. — 132. A mi apostolaink, 12 fil. — 133. Egy Miatyánk, 8 fil. —
 134. A népbolondítók, 8 fil. — 135. Okos Bálint uram esze, 16 fil. —
 136. Kölcsönpenzén vett birtok, 6 fil. — 137. Szent Erzsébet asszony
 élettörténete, 10 fil. — 138. A korcsmahősök, 6 fil. — 139. Békeség az
 embernek. Karácsonyi játék, 6 fil. — 140. Isten negyedik parancsa,
 6 fil. — 142. Mezőhelyi nagy ribillió, 16 fil. — 143. A gazdag vőlegény
 és szegény menyaszony (a selyemhernyó-tenyésztésről), 20 fil. —
 144. A hűséges szívek vagy Az ember útját Isten igazgatja, 10 fil. —
 145. Erzsébet magyarok királynéja, 16 fil. — 146. A kártya. Elbeszélés,
 6 fil. — 147. Kormos Péter gyónása vagy Meg lehet ismerni az
 igazságot, 12 fil. — 148. Filokszer a magyar nép életszólójában,
 6 fil. — 149. Pádai szent Antal élete, 16 fil. — 150. Örzsenéni meseje
 vagy Ne engedj az ördögnek, 8 fil. — 151. Balga János szomorú nő-
 tája vagy Ne higgy a lázítóknak, 10 fil. — 152. Gerendás Mihály ka-
 landjai az aranyországban (Selmeczbányán), 16 fil. — 154. A hitetlen
 vagy Isten útjai beláthatatlanok, 8 fil. — 155. Mészékadjunk,
 32 fil. — 156. Nagy véteknak nagy az ára, 6 fil. — 157. Vőfélkönyv
 ker. kath. vőfélek számára, 30 fil. — 158. Dikics Dániel majster úr
 vagy Hogyan okosodott meg a cucilista vezér? 10 fil. — 159. Római
 zarándokkönyv. A magyar ember útmutatója az örök városban
 24 fil. — 160. A kastély titka vagy A póruljárt kísértet 6 fil. —
 161. Nagymáriaczell rövid története és ismertetése, 24 fil. —
 Mindennél drágább a hit, 12 fil. — 163. Gombos Tamás kincse vagy
 Mire jó a Krisztóf-imádság? 8 fil. — 164. A talált arany vagy Az Isten
 megsegít, 6 fil. — 165. A kopott Mária-szobor vagy Hogyan gyógyít
 az Isten, 6 fil. — 166. Ágnes asszony leánya, 16 fil. — 167. Az elége-
 detlen és telhetetlen. A csonka apostol, 8. fil. — 168. Szent István első
 magyar király, 32 fil. — 169. A szent Jobb vagy Az I. apostoli ki-
 rály dicsőséges szent jobb kezének története, 8. fil. — 170. Szent Gel-
 lért vértanu, első csanádi püspök élete, 32 fil. — 171. Az öreg János
 bácsi vagy Nem halt meg az Isten, 6 fil. — 172. Sohasem késő. Két
 tanulságos történet, 8 fil. — 173. Az obsitos. Elbeszélés, 8 fil. — 174.
 Istenben bizzál, nem csalatkozol, 6 fil. — 175. A Kévs meg a Búza
 vagy A gyűlölködés ára, 8 fil. — 176. A piros bugyelláris vagy Ma-
 radj a becsület útján, 8 fil. — 177. Szegény Borka Berkó vagy Ne
 ijesszgesd a gyermeket, 8 fil. — 178. Assisi-iszent Ferenc élete, 20 fil.
 179. Betlehem. Karácsonyi pásztorjáték, 12 fil. — 180. A szövetke-
 zetekről vagyis Segíts magadon, az Isten is megsegít, 36 fil. —
 181. Balázs Antal bajai vagyis Aki szarva között kereste a tőgyét,
 10 fil. — 182. A méltóságos asszony aranya vagy Mikepen jöttek
 észre a cucilisták? 6 fil. — 183. A mászhitű feleség vagyis A vegyes-
 házasság veszedelme, 8 fil. — 184. A ki kicsal, hunczfut róka, rossz
 hely az az Ameróka vagyis Az a kérdés, hogy menjünk-e Ameri-
 kába? 6 fil. — 185. Az ördög itala vagyis Hogyan fogta meg a plébános
 a muszka plönt? 10 fil. — 186. Az álnok jóbarát vagy A hamis eskü
 büntetése, 6 fil. — 187. Betlehemi bakter. Karácsonyi pásztorjáték
 négy részben, 24 fil. — 188. Karácsonyest. Karácsonyi játék, 8 fil. —
 189. Itt a Miklós! Pásztorjáték, 8 fil. — 190. Betlehemi asszonyok.
 Karácsonyi pásztorjáték, 8 fil. — 191. Három királyok. Karácsonyi
 pásztorjáték, 10 fil. — 192. Aprószentek. Karácsonyi pásztorjáték,
 12 fil. — 193. A takarékmagtárról, 20 fil. — 194. A vak ló vagy Is-
 ten kinek-kinek megfizet, 6 fil. — 195. A póruljárt népvész, 6 fil. —
 196. A szeretet hőse vagy Hazudni sohasem szabad, 10 fil. — 197. Az
 öregapa, 10 fil. — 198. Ősi erények, 60 fil. — 199. II. Rákóczi Ferenc
 élete, 24 fil. — 200. Angyalszívek karácsonya, 60 fil. — 201. A magyar

Ipar dicsősége: Szabóky Adolf élete, 12 fil. — 202. A kassai vértanuk élete és halála, 12 fil. — 203. Szegény leány keresztje és boldogsága. Mariska, a derékszívű leány. Két elbeszélés, 16 fil. — 204. A gonosz beszéd átka vagy Pál János szomorú esete, 8 fil. — 205. Isten nem ver bottal, 6. fil. — 206. Dolgos Böske szerencséje. Addig hajlítsd a fát, amíg fiatal. Két elbeszélés, 16 fil. — 207. A szivet nézd, ne a ruhát, 10 fil. — 208. Nem csalogkozott az Istenben, 8 fil. — 209. X. Pius pápa élete, 12 fil. — 210. Értsük meg egymást, jótanácsok magyar testvéreimhez, 12 fil. — 211. Árva Gergely. Elbeszélés, 30 fil. — 212. A Szeplőtelen Fogantatás ünnepe, 6 fil. — 213. Egy imádságoskönyv története. 215. A vakleány. Két történet, 10 fil. — 214. A bűnbánófiú. Karácsonyi pásztorjáték, 10 fil. — 125. Pásztorjáték, 20 fil. — 216. A bor kezelése, 8 fil. — 217. Kincsesbánya a kertben vagy A gyümölcs eltarthatása, feldolgozása és értékesítése, 10 fil. — 218. A jó tehén, 8 fil. — 219. A megkerült gyermek. Pásztorjáték, 24 fil. — 220. Három balta. Olcsó húsnak híg a leve, 8 fil. — 221. A kaszálók és legelők ápolása, 6 fil. — 222. A domonyi éjtéli mise, 10 fil. — 223. A pataházi menyegző 10 fil. — 224. A sertés tenyésztése és hizlalása, 12 fil. — 225. Melyek a polgár kötelességei? 24 fil. — 226. Példabeszédek és közmondások, 24 fil. — 227. Szent József tisztelete, 16 fil. — 228. A vitez huszár, 24 fil. — 229. A vasárnap és a korcsma, 12 fil. — 230. Timár László vándorlása 12 fil. — 231. A kis Jézus ajándéka, 12 fil. — 232. A majomszeretet, vagy: Ne rontsd meg gyermekedet. Két elbeszélés, 16 fil. — 233. Lourdesi emlékek, 40 fil. — 234. A nagyralátó Dani. Elbeszélés. 20 fil. — 235. A kispazda lova, 24 fil. — 236. A három ördög. Verses elbeszélés, 12 fil. — 237. Jó hús olcsón! Segédkönyv a házinyúltenyésztéshez, 10 fil. — 238. Aprójószág. Baromfitenyésztési útmutató, 24 fil. — 239. Máriabesnyő bucsújáráhely, 10 fil. — 240. Tudja-e, hogy mi a nyomor? Elbeszélés, 8 fil. — 241. Az elrejtett kincs, amelyről még kevesen tudnak vagyis A gyakori szentáldozásról, 16 fil. — 242. Szent Vince apostola vagy A megtért szociálista. Tanulmányos elbeszélés, 8 fil. — 243. Kereszt és kard vagy A vallásos katona, 16 fil. — 244. Mátyás király élete, 16 fil. — 245. Nepomuki szent János, 12 fil. — 246. Hunyadi János élete, 12 fil. — 247. Kapisztrán szent János élete, 16 fil. — 248. A madarak védelme, 10 fil. — 249. Mire jó a futóhomok? 50 fil. — 250. Mit együnk? Mit igyunk? Mitől óvakodjunk? 20 fil. — 251. Az állólótrágya és a műtrágyák, 20 fil. — 252. Magyar rabszolgák Amerikában, 20 fil. — 253. Sok gyermek — sok áldás! 16 fil. — 254. Zöldségtermelés. Mit és hogyan termeljünk a konyhakertben? 36 fil. — 255. Szép Rozál romlása, 20 fil. — 256. Eljegyzés akadállyal. Vigjáték, 30 fil. — 257. Apróhirdetés. Bohózat, 20 fil. — 258. Karácsony az égben, 12 fil. — 259. Nagy Lajos magyar király élete, 16 fil. — 260. A gazdagodás útján. (Üzzünk házipart.), 20 fil. — 261. Máriassvár bucsújáráhely, 16 fil. — 262. Virágoskert. (Kis útmutató a dísznövények tenyésztéséhez.), 24 fil. — 263. A nagyheti szertartások, 12 fil. — 264. A szentéletű Bosnyák Zsófia története, 16 fil. — 265. Jeruzsálem pusztulásának és a zsidó nép szétszórásának története, 20 fil. — 266. Cselédotthon, 16 fil. — 267. Máriaradna kegyelemhely rövid története, valamint útmutatás az ott végzendő bucsújárási szertartás és ájtatosságokra, 20 fil. — 268. Vezérkönyv a máriaradnai kegyhelyen végzendő ájtatosságokhoz, 20 fil. — 269. A legszebb ajándék. (Karácsonyi játék). 12 fil. — 270. Magyar szívek honszerelme. (Hazafias népszínmű az ifjúság számára.) 20 fil. — 271. Loreto, magyarországi bucsújáráhely története, 30 fil. — 272. Az orléansi szűz 30 fil. — 273. Dinnyészkedjünk. (Rövid útmutató a dinnyetermesztésre.) 16 fil. — 274. A gyümölcskert kártevői, 32. fil. — 275. Gömbös János kántor uram tanításai a postáról, 20 fil. — 276. A férfi, 40. fil. — 277. Az asszony, 30 fil. — 278. A szociáldemokrácia tükre, 30 fil. — 279. Máriagyűd, bucsújáráhely, 20 fil. — 280. Jegyesek kátéja, 24 fil. — 281. Karácsonyi történet, 24 fil. — 282. Hazafias színművek 30 fil.

k
..
z
n
a
-
s
r
A
v
-
r
-
-
l.
l.
o
a
k,
r,
o
-
-
s.
s
-
o,
e,
-
-
s
6
s,
-
a
-
l.
2.
-
-
s
-
y
-
t
tl
e,
-
a
o
a
A
k
l.
-
-
A
a
e-
as

1941 DEC. -3.

